

Arkitekturmuseet
111 49 STOCKHOLM

Datum 2010-05-20
Dnr 32-2009-0701

Uppföljande granskning av internkontrollen i samlingarna

Riksrevisionen har, som ett led i den årliga revisionen, granskat den interna styrningen och kontrollen avseende föremålshandlingen vid samtliga museimyndigheter. Granskningen har bl.a. genomförts vid Arkitekturmuseet (AM). Granskningens syfte har varit att bedöma om myndigheten har en tillfredställande kontroll över samlingarna.

Riksrevisionen vill fästa museichefens uppmärksamhet på nedanstående iakttagelser. Innehållet i rapporten har faktagranskats av representanter för myndigheten. Riksrevisionen önskar information senast 2010-06-19 med anledning av iakttagelserna.

1. Sammanfattning

Granskningen har genomförts som en uppföljning med anledning av iakttagelserna i 2006 års granskning av internkontrollen i museernas samlingar. Granskningen har även omfattat stickprov av föremålen i samlingarna. Dessa har slumpmässigt valts ut och totalt har 150 föremål granskats. Utifrån stickprovskontrollerna bedömer Riksrevisionen att det finns brister i den interna styrningen och kontrollen gällande de föremål som är registrerade. Vidare finner Riksrevisionen att det är otillfredsställande att det finns föremål som är helt oregistrerade. AM saknar också långsiktiga planer för den återstående registreringen och digitaliseringen av föremålen.

Det är bara regeringen som har rätt att besluta att gallring i museernas samlingar ska genomföras. Detta sker genom att regeringen utfärdar ett regeringsbeslut om att myndigheten har rätt att gallra i samlingarna. AM gallrar i huvudsak vid källan, men är ibland även i behov av att gallra bland de föremål som redan ingår i samlingen.

2. Bakgrunds- och metodbeskrivning

Staten förvaltar genom museerna stora mängder föremål, men omfattningen varierar mellan olika museer. AM:s samlingar upptar t.ex. ca 6 000 hyllmeter i huvudmagasinet på Skeppsholmen. Samlingarna har också varierande innehåll och består bl.a. av arkeologiska fynd, konst- och kulturföremål, organiskt material, textilier etc.

Bara en liten del av de totala föremålen visas i utställning. Största delen finns i magasin och visas sällan, och delar av samlingarna är också utlånade. Spridningen mellan museerna på hur stor andel av samlingarna som visas är stor.

Samlingarna representerar stora finansiella värden. Även enskilda mycket ekonomiskt värdefulla föremål finns. Alla föremål har ett kulturhistoriskt värde, även om man inte kan bortse från att det av vissa föremålstyper finns stora mängder av samma slag, t.ex. ben och skärvor.

Granskningen har genomförts som en uppföljning med anledning av iakttagelserna i 2006 års granskning av internkontrollen i museernas samlingar. Riksrevisionen har i årets granskning valt att fokusera på sådana iakttagelser som då generellt berörde flera myndigheter.

En del i granskningen har omfattat stickprov av föremål i samlingarna och i registren. Stickproven har gjorts slumpmässigt och har totalt omfattat 150 föremål. 50 föremål har granskats från föremålsregistret till samlingarna för att kontrollera om placeringsuppgifterna i registret överensstämmer med den fysiska placeringen. Ett omvänt stickprov har därefter gjorts om 100 föremål, för att kontrollera att uppgifterna om föremålen i registren är korrekta. Det omvända stickprovet är mer omfattande p.g.a. att det utökades till följd av de brister som identifierades i det första urvalet.

3. Föremålsregistreringen bör förbättras

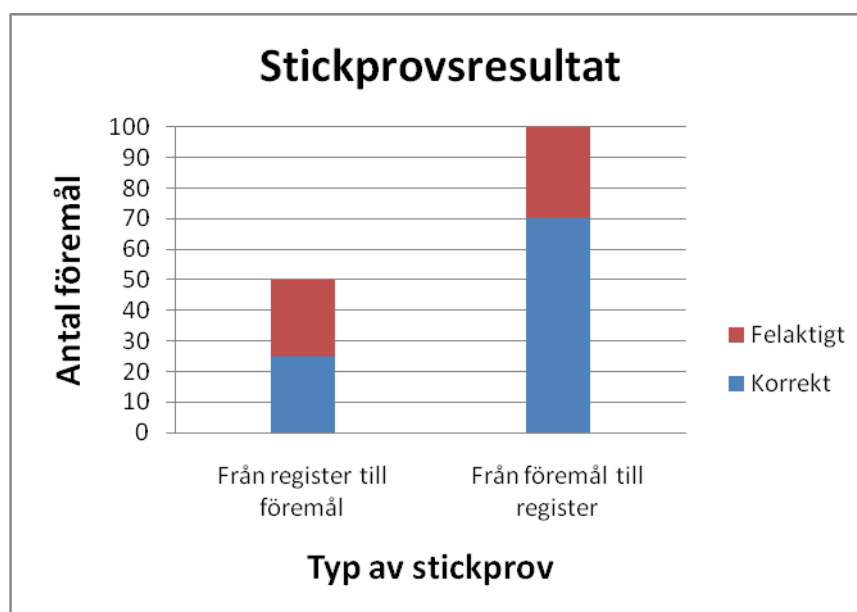
Enligt myndighetsförordningen (2007:515) ska myndighetens ledning säkerställa att det finns en intern styrning och kontroll inom myndigheten som fungerar på ett betryggande sätt. En förutsättning för att myndigheterna ska kunna ha en god kontroll av föremålen är att de är tillförlitligt registrerade. Ett annat viktigt skäl till registrering och digitalisering av samlingarna är att göra museernas föremål tillgängliga för verksamheten på ett effektivt sätt.

AM:s databas har över 0,5 miljon poster registrerade i flera olika register.¹ Det finns delar av samlingarna som inte är registrerade i huvudregistret, utan enbart på en övergripande nivå i accessionsregistret.²

Riksrevisionen har stickprovvis kontrollerat placering och registrering i registren avseende 150 föremål. Föremålen valdes ut slumpmässigt. Utifrån denna granskning, bedömer Riksrevisionen att AM har brister i den interna styrningen och kontrollen avseende de föremål som är registrerade.

¹ AM:s årsredovisning 2009, s. 4.

² Accession = nyförvärv

Figur 1 Resultatet av Riksrevisionens stickprov ur museets samlingar

För de 50 föremål som granskats utifrån registret till samlingarna fann Riksrevisionen brister av olika slag gällande 25 föremål. Nio föremål kunde vid granskningstillfället inte återfinnas fysiskt. 16 föremål saknade volymnummer i registret. Slutligen fann vi sju föremål som sades finnas i ett externt magasin, men som var registrerade med annan placering. Riksrevisionen har inte kontrollinventerat dessa i det externa magasinet.

Även det omvända stickprovet, från samlingarna till föremålsregistret, visade på brister. Två föremål var varken registrerade i foto- eller accessionsregistret. Tre föremål var fysiskt placerade på annan plats än vad som angavs i registret. För fyra föremål saknades uppgifter om volym och kartongnummer i registret. 21 föremål var enbart registrerade i accessionsregistret och fanns således inte i huvudregistret. Totalt sett påvisade granskningen således brister av olika karaktär i 34 % av fallen.

Föremålen i samlingarna tillhör en särskild typ av anläggningstillgångar som i det statliga regelverket för ekonomiadministration benämns kulturtillgångar. För alla typer av anläggningstillgångar gäller det generella kravet på god intern kontroll enligt 22 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. För närvarande bedömer Riksrevisionen att god intern kontroll avseende föremålen inte uppnås. Riksrevisionen bedömer att det är otillfredsställande att det finns föremål som är helt oregistrerade.

Riksrevisionen har även noterat att AM saknar långsiktiga fastställda planer för den återstående registreringen och digitaliseringen av föremålen. Sådana planer skulle utgöra ett underlag för hur och i vilken takt det kvarstående arbetet ska bedrivas genom att tydliggöra prioriteringsbehov ur ett myndighetsperspektiv utifrån såväl verksamhetsmässiga som kulturvärdes- och riskaspekter.

Riksrevisionen rekommenderar AM att fastställa långsiktiga planer för den återstående registreringen och digitaliseringen av föremålen. Planerna bör innehålla beräkningar av tidsåtgång och resursbehov för att nå målen i utsatt

tid. Riksrevisionen rekommenderar att planerna fastställs under 2010 och att de därefter följs upp och avstäms i bl.a. årsredovisningarna kommande år, då AM har valt att redovisa nyregistrering och nydigitalisering som en viktig del under prestationen *Samlingar*.

4. Myndigheten anser sig vara i behov av gallring

Det är bara regeringen som har rätt att besluta att gallring i museernas samlingar ska genomföras. Av lag (1996:1059) om statsbudgeten framgår att regeringen förfogar över statens egendom, och någon annan författning som delegerar befogenhet att gallra i samlingarna till annan part finns inte. Myndigheterna måste därför ha författningsstöd eller medgivande i särskilda regeringsbeslut för att ha befogenhet att gallra i samlingarna.

Riksrevisionen har noterat att det finns visst behov att gallra i samlingarna, men att gallring i huvudsak sker vid källan. Detta innebär att myndigheten undviker att ta in nya föremål som är i så dåligt skick att de blir ointressanta i samlingarna. Om föremål bedöms vara i så dåligt skick att de inte kan tas emot fattas detta beslut av museichefen.

Riksrevisionen har även fått uppgift om att myndigheten ibland är i behov av att gallra bland de föremål som redan ingår i samlingen, däribland diabler. Föremål kan t.ex. på grund av sin karaktär av naturliga skäl förstöras och därför behöva gallras. Ett annat exempel är att vissa samlingar innehåller många föremål av samma typ samtidigt som föremålen i sig vare sig är ekonomiskt värdefulla eller unika.

Riksrevisionen har sedan år 2006 följt hur frågan om gallring har diskuterats och hanterats inom museiområdet. Vi har noterat att de centrala museerna i mars 2010 fick ett gemensamt uppdrag att bl.a. ”ta fram en gemensam strategi för hur frågan om gallring av föremål ur samlingarna bör hanteras”. En första redogörelse ska lämnas redan i juni detta år och slutrapportering ska ske senast i mars nästa år.

Riksrevisionen rekommenderar AM att verka för att få ett generellt beslut av regeringen för att kunna gallra i samlingarna om föremålen är skadade eller förstörda till dess att nya och mer permanenta beslut om gallring har fattats.

Ansvarig revisor Marie Örtengren har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Linda Plahn har varit föredragande.

Marie Örtengren

Linda Plahn

Kopia för kännedom:

Regeringen - Kulturdepartementet